

04 MAYIS '15



TÜRKİYE – ETİYOPYA İŞ FORUMU

27 Nisan 2015, İstanbul

Sonuç Raporu





TÜRKİYE – ETİYOPYA İŞ FORUMU



Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

SONUÇ RAPORU

27 Nisan 2015, İstanbul

Türkiye-Etiyopya İş Forumu, T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ve Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Sanayi Bakanı Ahmed Abitew, Etiyopya Ankara Büyükelçisi Ayalew Gobezie Workneh ve Etiyopya Ticaret Odası ve Sektörel Birlikleri Başkan Yardımcısı Abebaw Mekonnen Mihiretu'nun katılımı ile DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan'ın ev sahipliğinde 27 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da gerçekleşti.



ETİYOPYA'DA TÜRK YATIRIMLARI 3 MİLYAR DOLARA YAKLAŞTI

İki ülke işadamlarının daha sık bir araya getirilmesi ve yeni işbirliği fırsatlarının yaratılarak somut ortaklıklara dönüştürülmesi amacıyla 2008 yılında kurulan Türkiye-Etiyopya İş Konseyinin, son 5 ay içerisinde 5. kez düzenlediği iş forumuna, Türkiye ve Etiyopya iş dünyasındaki temsilciler ile basın mensuplarından oluşan yaklaşık 200 kişi katıldı.

DEİK, Etiyopya ve forum sponsoru Yapı Merkezi'nin tanıtım filmlerinin gösterimiyle başlayan toplantıda, protokol konuşmaları ve sunumların ardından, inşaat, tarım sanayi, kimya, tekstil, mobilya, turizm ve otomotiv sektörlerinde faaliyet gösteren Etiyopyalı firmalarla Türk firmaları arasında ikili iş görüşmeleri gerçekleşti.



DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

İkili Ticaret

İhracat (2014)

329,2 milyon dolar

İhracat Ürünleri

Demir ve Çelik, Bakır Teller, İzole Edilmiş Tel ve Kablolara, Plastikten Hortum, Boru ve Bağlantı Elemanları, Kauçuk, Beyaz Eşya, Elektrikli Makina ve Cihazlar

İthalat (2014)

67,5 milyon dolar

İthalat Ürünleri

Susam, Yağlı Tohumlar, Hububat, Pamuk İplikleri, Yatak Çarşafı ve Masa Örtüleri, Bakliyat, Örne Mensucat ve Sentetik İplikler

Toplam Dış Ticaret Hacmi

396,7 milyon dolar (2014)

Dış Ticaret Dengesi

261,7 milyon dolar (2014)

PROTOKOL KONUŞMALARARI

Açılış konuşmalarında **DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan**, Türk müteşebbislerinin Etiyopya'da 1,5 milyar doların üzerinde yatırım izni aldığını söyledi. İki ülke arasındaki ikili ticaret hacminin 2003 yılında 70 milyon dolar olduğunu belirten Vardan, bu rakamın 2014 yılında 400 milyon dolar seviyesine çıktığını kaydetti. Türk şirketlerinin Etiyopya'daki en büyük özel sektör işvereni durumunda

olduğunu belirten Vardan, firmaların, ülkede istihdam yaratıp, buradan küresel pazarlara ihracat yaparak, Etiyopya'nın büyümesine, gelişmesine katkı sağladıkları belirtti. Son olarak Etiyopya'da müteşebbis Türk firmalarının ileri görüşlülüğü ve ataklığının, Etiyopya hükümetinin ise bu yatırımları kendi ülkesine çekebilme arzusu ve becerisinin

iki tarafın da kazançlı çıkmasını sağladığını dile getirdi.

Etiyopya'nın Ankara Büyükelçisi Ayalew Gobezie, konuşmalarında Etiyopya ve Türkiye'nin derin tarihi ve kültürel bağları olduğunu vurgulayarak, ekonomik ve ticari bağlamda Etiyopya'nın Türkiye'ye sunabileceği birçok yatırım fırsatı olduğunu belirtti.



Etiyopya Ticaret Odası ve Sektörel Birlikleri Başkan Yardımcısı Abebaw Mekonnen Mihiretu, konuşmalarında iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin özellikle son yıllarda büyük bir gelişme kaydettiğinin altını çizdi. Etiyopya'nın Türkiye'ye gerçekleştirdiği ihracatın 2004 yılında 17 milyondan, 2013 yılında 77 milyona; ithalatın ise 99 milyondan 481 milyona çıktığını ve bunun %430'luk bir büyüme oranına tekabül ettiğini belirtti. Etiyopya'nın tarım, hayvancılık, üretim, sanayi, inşaat ve turizm alanlarında fırsatlar sunduğunu, yatırımlar konusunda teşviklerin bulunduğunu ve mevcut yatırımların korunması konusunda güçlü ve şeffaf politikaların olduğunu söyledi.





"Türkiye, kalkınmamıza katkıda bulunan stratejik bir ortağımızdır"

Etiyopya Sanayi Bakanı Ahmed Abitew, Türkiye'nin Etiyopya'nın kalkınmasına katkıda bulunan stratejik bir ortak olduğunu belirtti. Türkiye ve Etiyopya arasındaki stratejik bağın sürekli olarak geliştiğine işaret eden Abitew, uzun vadeli stratejik, sosyal ve ekonomik etkilerin de beraberinde, yatırım fırsatlarının değerlendirildiğini, iki ülke özel sektör temsilcilerinin oynadığı rollerin öneminin yadsınamayacağını söyledi. Abitew ileri düzeyde imalat alanında iş birliklerine gidilebileceğini, özellikle alt sektörlerde ve inşaat sektöründe bunu gerçekleştirebileceklerini, demiryolu, baraj, karayolu ve endüstriyel parkların inşası ile bunun dışında talebin olduğu diğer sektörlerde yatırım yapılabileceğini vurguladı. Etiyopya'da devasa ve henüz doygunluğa ulaşmamış bir pazara erişim olduğunu sözlerine ekledi.

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, "Afrika pazarındaki başarı hikayemiz içinde en önemli hikaye Etiyopya." Şu an Türk yatırımlarının tutarı 3 milyar dolara yaklaşıyor. Orada yaklaşık 30 bin kişinin istihdam edildiği işletmelerin sahipleri Türk yatırımcıları, Türk şirketleri" dedi. Zeybekci, Etiyopya'daki yatırım fırsatlarına işaret ederek, Türk yatırımcılara bunu her fırsatta dile getirdiğini söyledi. "Yurtdışında başka bir şehirde yaşamak ister misin? deseler, Etiyopya Addis Ababa benim ilk gidip yaşayacağım şehirlerden biri olur" diyen Zeybekci, orada kendisini etkileyen güzel bir şeyler olduğunu anlattı.

11 büyükelçilikten bugün 39, belki bu ay içinde veya 1 ay içinde 40'a çıkacak olan büyükelçilik sayımız, yaklaşık 4 milyar dolardan bugün 25 milyar doları aşan bir dış ticaret hacmi, Afrika'nın en çok noktasına uçan THY aibi başarı hikavelerimiz var.



"Afrika pazarındaki başarı hikayemiz içinde en önemli hikaye Etiyopya."

"ZİRAAT BANKASI, ETİYOPYA'DA BANKACILIK YAPMAK İÇİN LİSANS ALAN İLK YABANCI BANKA OLACAK"

Türk yatırımcılarının Etiyopya'ya, "Etiyopyalı olmak" için gittiklerini aktaran Zeybekci, elektriğin ulaşabildiği nüfus oranının Etiyopya'da şu an için yüzde 10'un altında olduğunu, bunun artırılması için çalışıldığını, bu kapsamda Etiyopya'da enerji alanında ciddi yatırım fırsatları bulunduğunu kaydetti. Nihat Zeybekci, Etiyopya'nın gelecek dönemde Afrika'nın parlayan yıldızların biri olacağı öngörüsünde bulunarak, ülkenin son 10 yıldır Afrika'nın en hızlı büyüyen ülkesi olduğunu, bundan sonra da bu şekilde devam edeceğine inandığını söyledi. Türkiye-Etiyopya ilişkilerinde artık ikinci faza geçilmesi gerektiğine dikkati çeken Zeybekci, "Artık ekonomik ortaklık zamanı geldi. Biz Etiyopya'yı Afrika'daki ortağımız olarak görmek istiyoruz. Hızlı bir şekilde aramızdaki ilişkileri geliştirmemiz gerekli" çağrısında bulundu. Zeybekci, şu an Etiyopya'da yabancı banka olarak hiçbir bankanın bulunmadığı bilgisini vererek, "Ben inanıyorum ki Etiyopya'nın yurtdışından gelen, orada bankacılık yapan ilk bankası bir Türk Bankası olacak. Ziraat Bankası'nın kendileri ile temasını sağladık, orada önce bir ofis ardından bankacılık yapmakla ilgili lisans almış ilk banka olacağız" diye konuştu.

TÜRK İŞ DÜNYASI İÇİN ETİYOPYA'DA İŞ FIRSATLARI



Sunumu izlemek için [tıklayınız.](#)



Sunumu izlemek için [tıklayınız.](#)



Sunumu izlemek için [tıklayınız.](#)



94 milyona yaklaşan nüfusu ile Etiyopya, Nijerya'dan sonra Afrika'nın en kalabalık ikinci ülkesi konumunda olup Etiyopya ekonomisi, limanlara olan uzaklığı, altyapısının yetersizliğinden dolayı yeterli gelişme gösterememiştir. Eritre'nin bağımsızlığından sonra Etiyopya denize kıyılarını kaybetmiş ve Cibuti, Eritre ve Kenya'daki limanlara bağlı hale gelmiştir.

Bununla birlikte 1990'lı yılların başından itibaren Etiyopya serbest pazar ekonomisine dayalı stratejiler izlemiş ve yapısal reformlar başlatmıştır. Bu çerçevede, iç fiyatların yeniden düzenlenmesi, dış ticaret liberalizasyonu, devlet işletmelerinin özelleştirilmesi, iç ve dış özel yatırımların desteklenmesi ve özel sektörün geliştirilmesi hükümetin öncelikleri arasında yer almıştır.

Etiyopya, yaklaşık 458 milyon nüfuslu Doğu ve Güney Afrika Ülkeleri Ortak Pazarı (COMESA) üyesidir. Ayrıca Addis Ababa, Afrika Birliği'nin başkentidir. Etiyopya'da tarım sektörü tek büyük sektör konumunda olup, sektörün performansı tüm ekonominin performansına yön vermektedir. Tarım sektörü dışında önemli bir üretim gücü bulunmayan Etiyopya sanayi ürünlerinin hemen hemen tamamına yakınını ithal etmektedir.

Etiyopya'nın en önemli ihraç ürünleri susam ve kahvedir. Bu iki ürünün ihracatı toplam ihracatın yarısına yakındır. Dünyanın altıncı kahve üreticisi konumunda olan Etiyopya kahve ihracatında Fildişi Sahili ve Uganda'dan sonra Afrika'da üçüncü konumda yer almaktadır. Taze sebze ve kuru baklagiller de ihracatta önemli paya sahiptir. Etiyopya susamı en çok Çin, İsrail, ABD, Türkiye ve Ürdün'e; kahveyi ise Almanya, Suudi Arabistan, Belçika, ABD ve diğer Avrupa ülkelerine ihraç etmektedir. Taze sebzeler en çok Somali ve Cibuti'ye giderken, kuru baklagiller en çok Sudan ve BAE'ne ihraç edilmektedir.

Etiyopya hayvancılıkta Afrika'da birinci, dünyada ise dokuzuncu sırada yer almaktadır. Canlı hayvan sayısının çokluğuna bağlı olarak deri ve deri ürünleri üretiminde önemli bir potansiyel mevcuttur. Ülkenin hayvan varlığına bağlı olarak gelişen deri ve deri ürünleri sanayiinde ayakkabı, çanta, eldiven, cüzdan gibi ürünler imal edilmektedir. Deri sanayi, kahveden sonra ülkenin ihracat gelirlerinde dördüncü sırayı almaktadır.

Madencilik açısından uzun bir geçmişe sahip olan Etiyopya'da çeşitli maden kaynakları bulunmaktadır. Bununla birlikte maden kaynakları uygun bir şekilde geliştirilememiş ve bunun sonucunda da ülkenin ekonomik kalkınmasına önemli bir katkı sağlanamamıştır. Madencilikğin GSYİH içindeki payı %1'den az olmakla birlikte altının çıkarılma ve satışında 90'lı yılların ortalarından bu yana önemli ölçüde artış kaydedilmiştir. Devletin arama faaliyetleri sonucunda 500 metrik tonluk altın rezervi tespit edilmiştir. Etiyopya'da altın dışında mermer, kireç taşı ve tantalum madenleri de işletilmektedir.

Son yıllarda Etiyopya'nın ihracatta yüzünü güldüren ve en hızlı gelişme gösteren sektör çiçekçilik olmuştur. 2000 yılında 1 firma ile ihracata başlayan sektör günümüzde 70'i aşkın üretici-ihracatçıya sahiptir. 2005 yılında sadece 12 milyon dolar olan kesme çiçek ihracatı 2012 yılında da 526 milyon dolara ulaşmıştır. Etiyopya kesme çiçeklerin çok büyük bir bölümünü Hollanda'ya ihraç etmektedir. Almanya, Japonya, Suudi Arabistan ve BAE diğer pazarlardır.

Etiyopya'nın ithalatının büyük bir bölümünü sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Petrol yağları ithalatı ilk sırada olup, yıllar itibariyle değişmekle beraber toplam ithalatın %15-20'sini oluşturmaktadır. Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, gübreler, iş makineleri, demir çelik ürünleri ve otomobiller büyük çapta ithal edilen önemli sanayi ürünleridir. Etiyopya tarımsal ürün olarak en çok buğday ve palm yağı ithal etmektedir. Bu iki tarım ürününün ithalatı toplam ithalatında %7-8 gibi önemli bir orana ulaşmaktadır. Etiyopya ithalatında Çin ilk sırada yer alırken onu Suudi Arabistan, Hindistan, ABD, BAE ve Japonya izlemektedir.

Türkiye-Etiyopya Dış Ticaret Değerleri (milyon dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2010	174,8	40,9	133,9	215,7
2011	275,5	41,8	233,7	317,3
2012	394,8	47	347,8	441,7
2013	364,5	57,1	307,3	421,6
2014	329,2	67,5	261,7	396,7

İki ülke arasında gelişen ilişkilerin bir diğer önemli göstergesi de, son yıllarda ticaret hacmimizde görülen hızlı büyümedir.

FAYDALI ADRESLER

T.C. Addis Ababa Büyükelçiliği

E: embassy.addisababa@mfa.gov.tr | T: +251 11 661 23 21 | F: +251 11 661 16 88

T.C. Addis Ababa Ticaret Müşavirliği

E: addisababa@ekonomi.gov.tr | T: +251 11 552 88 55 | F: 251 11 552 95 85

Etiyopya Ankara Büyükelçiliği

E: ethembank@ttnet.net.tr | T: +90 312 436 04 00 | F: +90 312 448 19 38

Etiyopya Ticaret Odası ve Sektörel Birlikleri (ECCSA)

E: ethchamb@ethionet.et | T: +251 11 551 82 40 | F: +251 11 551 76 99

Ernst & Young, LLP

E: Zemedeneh.Negatu@et.ey.com | T: +251 91 120 17 41 | F:+251 11 550 49 32

Etiyopya Dışişleri Bakanlığı Ticaret Diplomasisi Dairesi

E: business@mfa.gov.et

*PowerPoint Sunumları indirmek için [tıklayınız.](#)



REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF ECONOMY



FD REPUBLIC OF ETHIOPIA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS



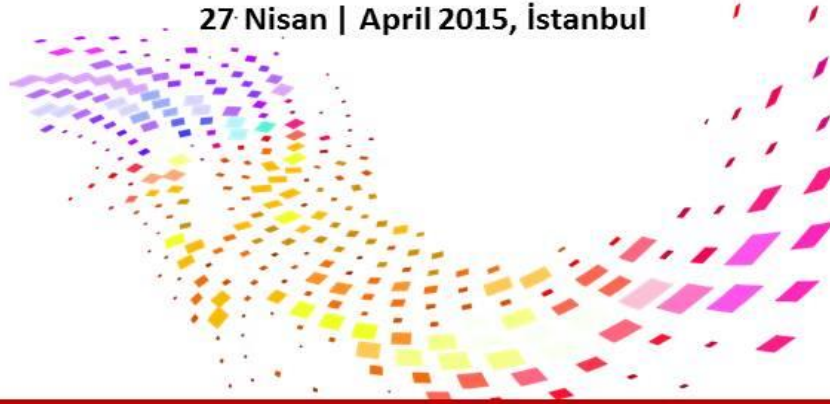
DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD



ETHIOPIAN CHAMBER OF COMMERCE
& SECTORAL ASSOCIATIONS

TURKEY - ETHIOPIA BUSINESS FORUM TÜRKİYE - ETİYOPYA İŞ FORUMU

27 Nisan | April 2015, İstanbul



Turkey
Discover
the potential

SPONSORUMUZA DESTEĞİ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ



www.ym.com.tr

yapı merkezi



Wafa Marketing & Promotion

AFRIKA BÖLGESİ

T: 0212 339 50 00 | F: 0212 270 30 92

africa@deik.org.tr | www.deik.org.tr

